



Center za  
raziskovanje  
javnega mnenja

Kardeljeva pl. 4, 1000 Ljubljana, Slovenija  
tel.: +386 (0)1 58 05 105  
fax: +386 (0)1 58 05 104

# **Politbarometer 3/2009**

## **marec 2009**

Projekt

"Javnomnenjske raziskave o odnosu javnosti  
do aktualnih razmer in dogajanj v Sloveniji"

je longitudinalni projekt CJMMK, ki poteka od januarja 1995 dalje

Ljubljana, 30. 3. 2009

## **POLITBAROMETER 3/09**

### **Poročilo o raziskavi, ki je bila opravljena v dneh od 16. do 18. marca 2009**

V dneh od 16. do 18. marca 2009 smo na osnovi vzorca telefonskih naročnikov zajeli 912 polnoletnih oseb, državljane in državljanke Republike Slovenije, in z njimi izvedli telefonski intervju s pomočjo standardiziranega vprašalnika. Vzorčenje je potekalo iz vzorčne baze (BN=3336), ki je bila izčrpana do 27%. Telefonske intervjuje Politbarometra 3/09 je izvajalo 28 izšolanih anketarjev CJMMK, povprečni čas trajanja intervjuja (računalniška meritev) je bil 11,5 minut, medtem ko je bil skupni bruto čas trajanja ankete 420 ur.

Zasnovo vprašalnika PB3/09, kontrolo izvedbe in pripravo poročila je opravila skupina CJMMK: red. prof. dr. Niko Toš, doc. dr. Slavko Kurdija (koordinacija izvedbe), dr. Matej Kovačič, Rebeka Falle, univ. dipl. soc., Tina Vovk, univ. dipl. soc, Živa Broder, univ. dipl. soc. in Ivi Kecman, tajnica Centra.

Poročilo vsebuje popoln pregled postavljenih vprašanj in dobljenih odgovorov – v prilogi. V nadaljevanju podajamo pregled najznačilnejših ugotovitev v opisni, grafični ali numerični obliki. Vsa vprašanja in merila v gradivu so povzeta v izvirni obliki. Ker gre v večini primerov za ponavljajoče se meritve, podajamo poleg aktualne meritve še pregled prejšnjih meritev.

V prilogi poročila dodajamo tabelarno gradivo, ki kaže na povezanosti med izraženimi stališči anketirancev ter njihovimi statusnimi oziroma socialno-demografskimi značilnostmi. Tako v analizo vključujemo poleg spola, starosti in izobrazbe, še poklic oz. zaposlitveni status, tip naselja in regionalno pripadnost respondentov. V analizo vključujemo tudi variable, ki kažejo nazorsko in strankarsko opredeljenost respondentov: vernost, opredelitev na t. i. levo-desni lestvici in strankarsko opredeljenost, ki jo zajemamo s pomočjo indeksa strankarskih preferenc. Indeks strankarskih preferenc je vsota opredelitev za stranke, zajetih z vprašanjema "Katero stranko bi volili?" in "Katera stranka vam je najbližja?". V grafičnih medčasovnih prikazih, vključenih v to poročilo, ki segajo v obdobje 1996–2006, so z navpično črto in oznako DZ ali PR zabeležene časovne točke državnoborskih oz. predsedniških volitev. Prikazi in analiza podatkov temeljijo na sistemu vzorčnih uteži, ki zmanjšujejo pristranost in napake v rezultatih kot posledice vzorčenja. Utemeljitev in opis postopka obteževanja je podan v dokumentu: dr. Slavko Kurdija, dr. Janez Štebe: "Oblikovanje vzorčnih uteži za telefonsko anketo Politbarometer", objavljenem v Politbarometru PB3/97.

## **KAZALO**

Prikazi in analize

(Ne-)zadovoljstvo z razmerami

Zaznavanje krize

Zaznave učinkov krize

Zaupanje v institucije

Ocene (ne-)uspešnosti delovanja osrednjih državnih organov

(Ne-)podpora Pahorjevi vladi

Strankarska opredeljevanja

Izzivi trenutka

- O odločbi Ustavnega sodišča o »izbrisanih«
- Spomenik sprave
- Tito iz javnosti v muzeje
- Univerzijada

## Prikazi in analize

Pred nami je prikazno poročilo raziskave na osnovi zadnje meritve v okviru Politbarometra, ki smo jo opravili v dneh od 16. do 18. marca 2009. Gre za prvo meritev v letu 2009, ki zajame obdobje prvega četrletja tega leta. To obdobje označuje potek vzpostavljanja koalicijske vlade levo-sredinskih strank z mandatarjem Borutom Pahorjem, predvsem pa vse jasnejše potrjevanje dejstva, da se tudi Slovenija pomika v finančno in gospodarsko krizo, posledično pa tudi v razmere družbene krize.

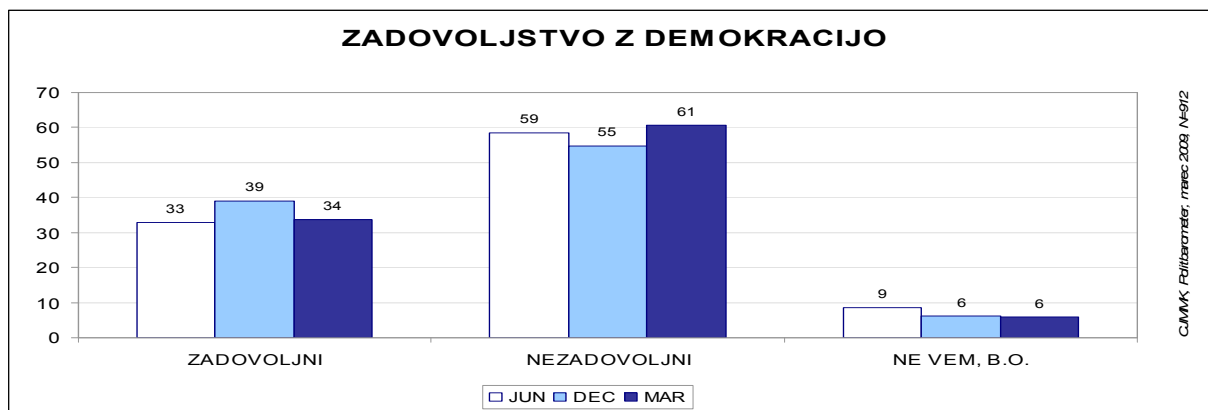
Tokratna raziskava je zasnovana v standardnih okvirih longitudinalnega projekta Politbarometer, ki raziskuje izražanje (ne-)zadovoljstva z razmerami, ocene uspešnosti delovanja osrednjih državnih ustanov, izražanje (ne-)zaupanja v osrednje državne in družbene institucije in ob tem še posebej vprašanje podpore oz. nepodpore Vladi RS. V nadaljevanju pa raziskava zajame tudi strankarska opredeljevanja, kot se kažejo skozi projekcije volilnih ravnanj, preference do strank in levo-desno opredeljevanje. V zaključnem delu ankete smo povpraševali o odzivih na izbrane teme, ki so vidno označevale medijsko in politično javnost v zadnjih tednih.

### (Ne-)zadovoljstvo z razmerami

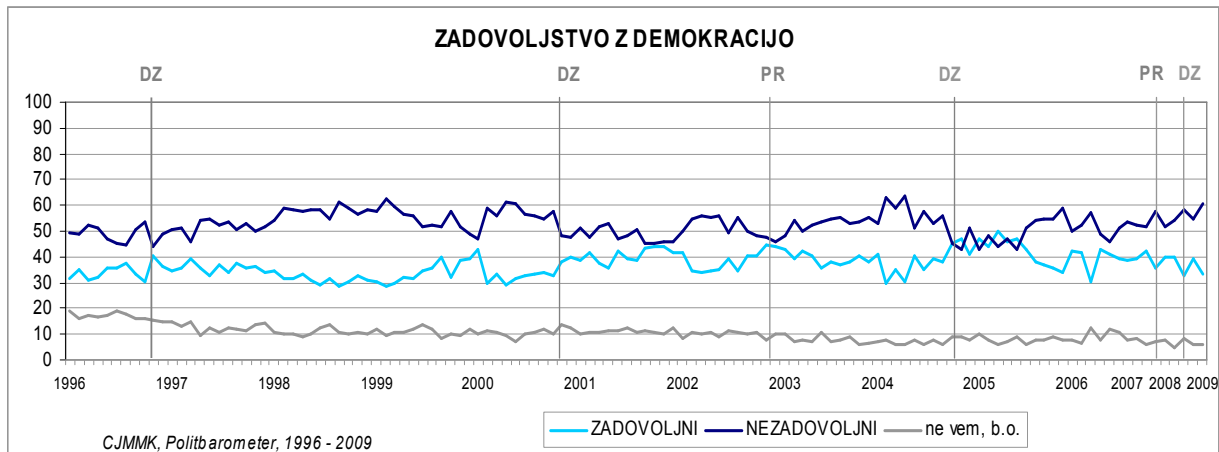
V tem okviru povprašujemo o zadovoljstvu z demokracijo, z materialnimi razmerami v družini in skrbi glede izgube delovnega mesta.

Pri označevanju razmer v slovenskem političnem prostoru prejkoslej **močno prevlada izražanje nezadovoljstva z demokracijo** (graf 1). Naraščajoče nezadovoljstvo potrjujejo tudi dolgoročne primerjave (graf 2). Zadnji ciklus izražanja nezadovoljstva zajame obdobje 2006–2009, ki z volitvami jeseni 2008 ni bil prekinjen.

Graf 1



Graf 2



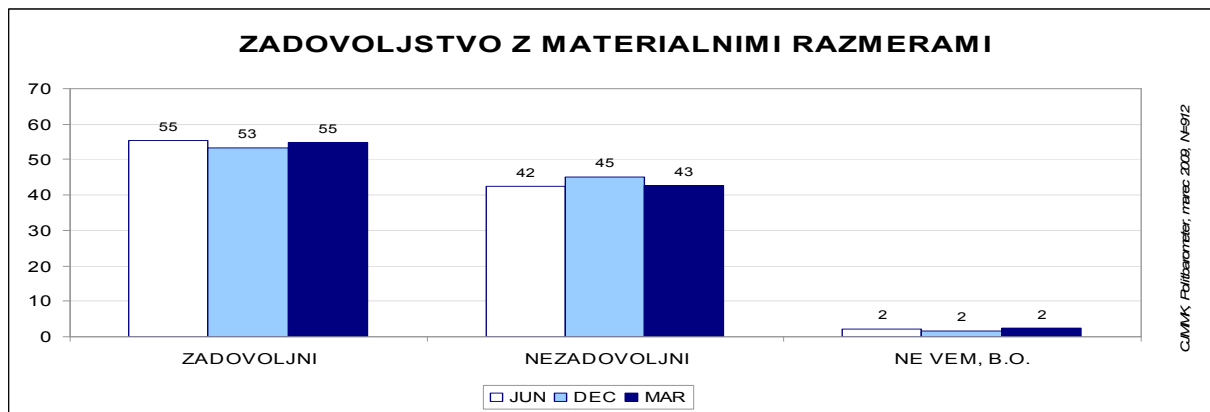
Analiza pokaže, da so med najbolj nezadovoljnimi z demokracijo in torej najbolj kritičnimi ocenjevalci: brezposelni (80%), respondenti iz starostne skupine 46 do 60 let (66%), poklicno izobraženi (75%), zaposleni v gospodarstvu in negospodarstvu (65%), pa tudi preferenti DESUS (70%), ZARES (73%), SNS (79%), SDS (68%) itd. Vpogled v analizo dopušča vtis, da izražanje nezadovoljstva ni predvsem usmerjeno k aktualnim nosilcem izvršne oblasti, temveč je to v zadnjih letih ponavljajoča se in prevladujoča kritična ocena razmer.

Dodamo lahko, da so med izrazito zadovoljnimi predvsem preferenti SD (51%), študenti, dijaki (56%), medtem ko je zadovoljnih med preferenti ZARES (27%), SDS (26%) in desno opredeljenimi (31%) bistveno manj. Z nadpovprečnim deležem zadovoljnih tako izstopajo skupine najmlajših (44%), srednje (48%) in višje, visoko (45%) izobraženih, študentje, dijaki itd. Posebej izstopa, da je delež zadovoljnih z demokratičnostjo razmer višji od deleža nezadovoljnih med študenti, dijaki (56%-40%) in preferenti SD (51% : 45%), medtem ko pri vseh ostalih opazovanih skupinah delež nezadovoljnih izrazito presega deleže zadovoljnih.

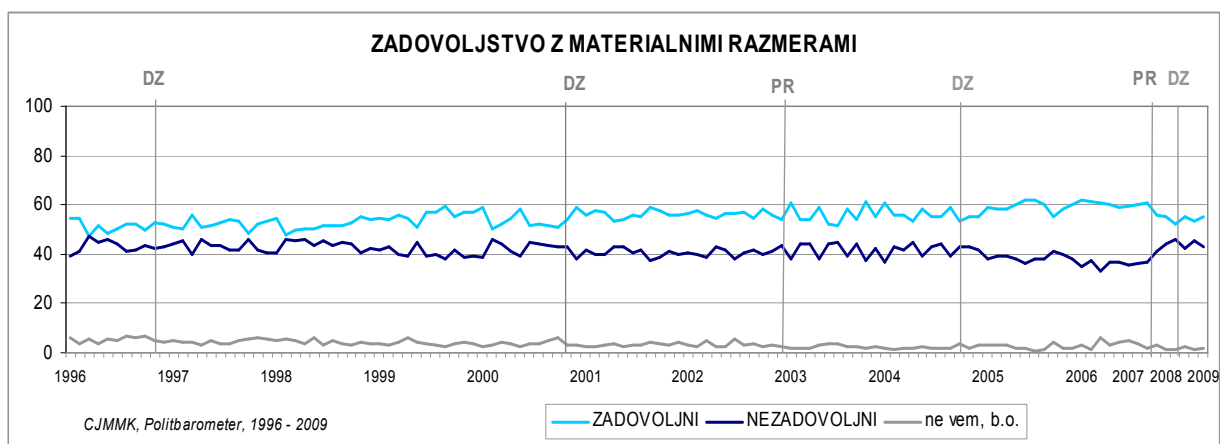
**Izražanje zadovoljstva oz. nezadovoljstva z materialnimi razmerami ostaja na ravni povprečja lanskoletnih meritev.** Dobra polovica (55%) vseh je z razmerami zadovoljna, dobri dve petini (43%) pa je nezadovoljnih (grafa 3 in 4).

Analiza pokaže, da so z materialnimi razmerami mnogo pogosteje kot v povprečju zadovoljni najmlajši (do 30 let: 75%), višje in visoko izobraženi (70%), samozaposleni (65%), pa tudi dijaki in študentje (81%), medtem ko so med najbolj nezadovoljnimi brezposelni (66%), respondenti iz starostne skupine 46 do 60 let (55%), prebivalci večjih mest (48%) itd.

Graf 3

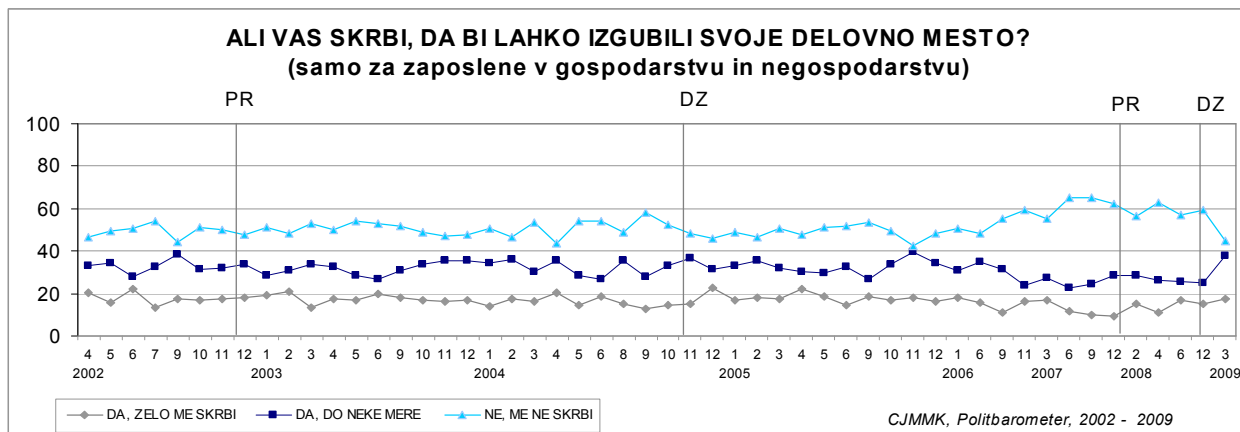


Graf 4



V sklop raziskovanja zadovoljstva sodi tudi opazovanje **izražanja skrbi glede izgube delovnega mesta**. Rezultati aktualne meritve in medčasovne primerjave so prikazane v grafu 5. Tokratna meritev nakazuje značilne premike: **močno upadanje deleža nezaskrbljenih in naraščanje deleža (do neke mere) zaskrbljenih**. To je očiten odraz sprememb v zaposlitvenem polju.

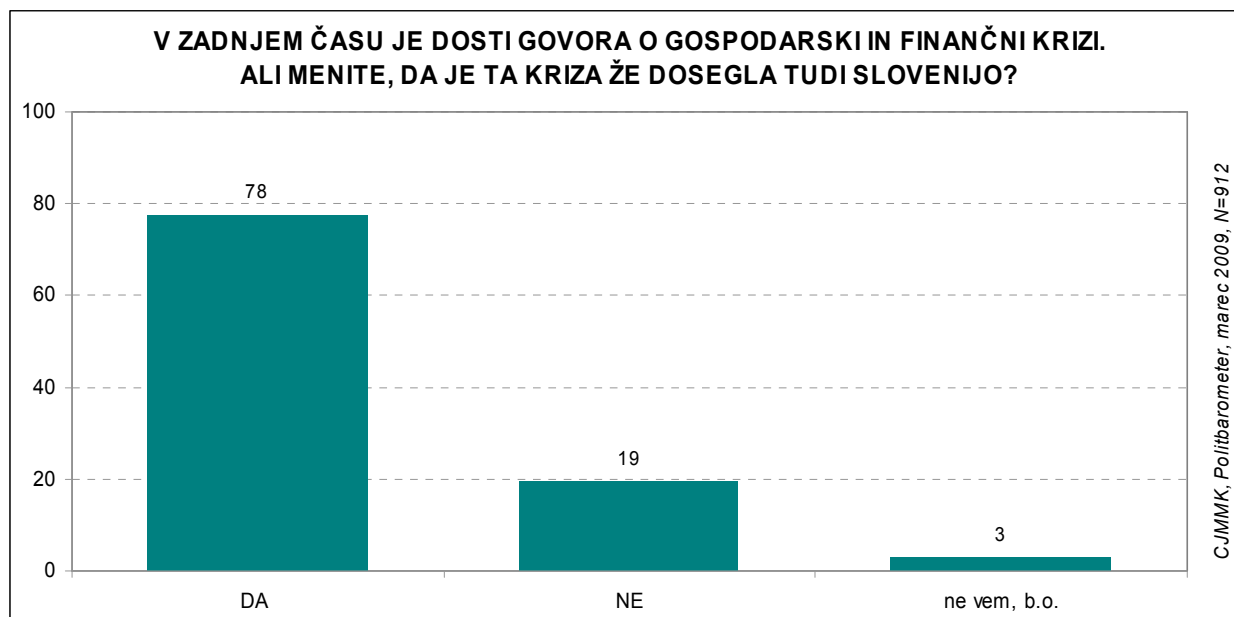
Graf 5



## Zaznavanje krize

Povprašali smo, ali je gospodarska in finančna kriza dosegla tudi Slovenijo. Zaznavo krize ilustrira graf 6. **Štiri petine (78%) vseh respondentov meni, da je kriza dosegla tudi Slovenijo** in le slaba petina (19%) to zanika. V nezaznavanju krize za povprečjem zaostajajo najmlajši (do 30 let: 27%), zaposleni v negospodarstvu (35%), dijaki, študenti (26%) itd.

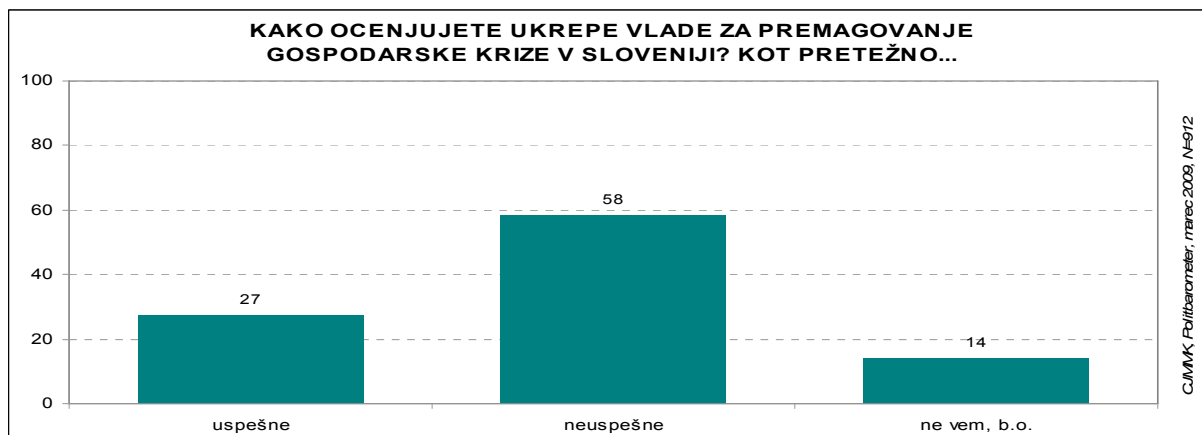
Graf 6



Pri vseh v analizo vključenih skupinah je zaznava krize izrazita in prevladujoča. Le med preferenti SNS zaznamo odstop do tega, saj polovica vseh meni (53%), da kriza Slovenije ni dosegla.

V nadaljevanju smo povprašali, ali je vlada pri premagovanju gospodarske krize uspešna ali ne. **Večina respondentov (58%) sodi, da vlada pri obvladovanju gospodarske krize ni uspešna**, manjši del (27%) pa, da je uspešna. Analiza pokaže, da neuspešnost vlade pri tem izraziteje poudarjajo najmlajši (72%), študenti, dijaki (80%), brezposelni (72%), desno opredeljeni (64%), preferenti SDS (72%), itd. Uspešnost vlade pri tem izraziteje poudarjajo poklicno izobraženi (34%), samozaposleni (33%), levo opredeljeni (38%), preferenti DESUS (52%) in SD (44%) itd. Značilno je, da med vsemi v analizo vključenimi skupinami ocena, da je vlada pri tem uspešna, preseže oceno, da ni uspešna, le med preferenti SD (44% : 42%) in DESUS (52% : 35%); med preferenti koalicijskih ZARES (40% : 54%) in LDS (44% : 49%) pa prevlada ocena o neuspešnosti vlade pri premagovanju krize.

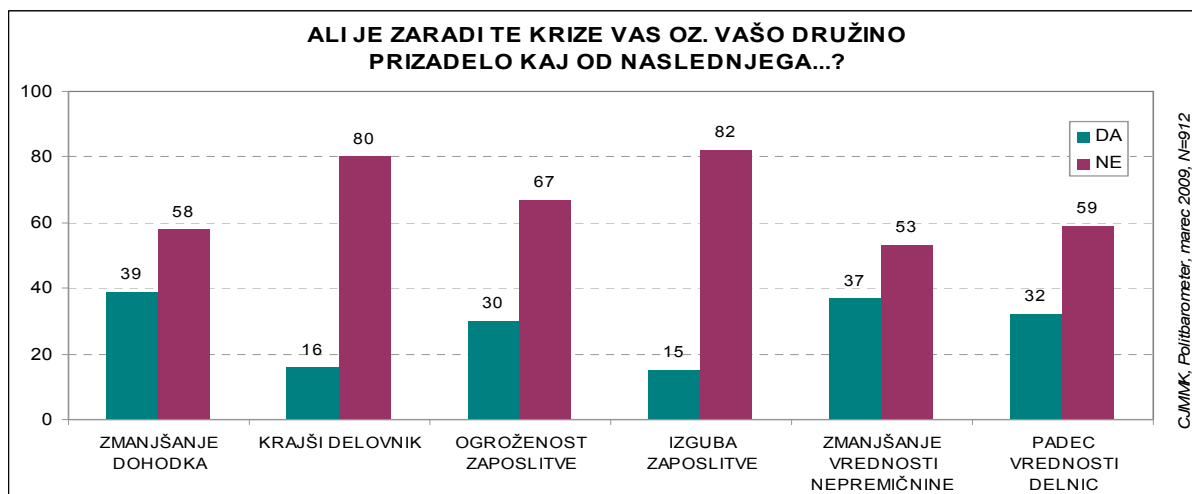
Graf 7



## Zaznave učinkov krize

Povpraševali smo tudi o zaznavah učinkov krize na osebni in družinski ravni: »Ali je vas oz. vašo družino prizadelo kaj od naslednjega: zmanjšanje dohodka, krajši delovnik, ogroženost zaposlitve, izguba zaposlitve, zmanjšanje vrednosti vaše nepremičnine, padec vrednosti vaših delnic?«. **Odgovori pokažejo očitno osebno in družinsko prizadetost zaradi krize.** Najbolj izstopa zaznava zmanjšane dohodka (39%), zmanjšanja vrednosti nepremičnine (37%), zmanjšanje vrednosti delnic (32%), sledijo pa navedbe o ogroženosti zaposlitve (30%), izguba zaposlitve (15%!) in krajši delovnik (16%). (graf 8)

Graf 8



**Zmanjšanje dohodka** najbolj prizadene vse aktivne starostne skupine, razen najstarejših (61 in več: 29%) in vse izobrazbene skupine, razen višje in visoko izobraženih (29%), mnogo izraziteje pa brezposelne (57%) ter samozaposlene (45%).

**Zmanjšano vrednost nepremičnin** najpogosteje navajajo respondenti iz skupine 31 do 45 let (47%), zaposleni v gospodarstvu (47%), višje in visoko izobraženi (44%), prebivalci večjih mest (46%).

**Padec vrednosti delnic** najpogosteje navajajo najmlajši (do 30 let: 52%), višje in visoko izobraženi (46%), študenti, dijaki (60%).

**Ogroženost zaposlitve** najpogosteje navajajo brezposelni (66%), poklicno šolani (42%), zaposleni v gospodarstvu (35%), itd.

**Izguba zaposlitve** kot posledica krize pa izstopa med respondenti iz skupine 46 do 60 let (21%), seveda med brezposelnimi (62%), med poklicno šolanimi (25%) itd.

**Skrajševanje delovnika** zadene predvsem zaposlene v gospodarstvu in brezposelne (24%), kategorijo od 46 do 60 let (22%), izrazito ne prizadene pa zaposlenih na področju negospodarstva, višje in visoko izobraženih, itd.

**Vse oblike prizadetosti zaradi krize smo strnili v poenoten prikaz (indeks prizadetosti zaradi krize)**, ki pokaže, da nobene od navedenih oblik »prizadetosti« ne zazna in ne navaja dobra četrtina (28%) vseh respondentov. Med njimi najbolj izstopajo najstarejši (61 let in več: 41%), samozaposleni (37%) itd. V skupini respondentov, ki navajajo tri in več oblik prizadetosti (29%), pa najmočneje izstopajo brezposelni (61%!), skupina 46 do 60 let (36%), poklicno šolani (36%), zaposleni v gospodarstvu (39%), medtem ko je delež respondentov iz skupin najstarejših (14%), višje in visoko izobraženih (22%), samozaposlenih (19%) med njimi bistveno manjši.

**Pokaže se, da je višja umeščenost na indeksu prizadetosti zaradi krize v povezavi z ocenami ne-uspešnosti premagovanja krize ter z izražanjem nepodpore vladi.** Med respondenti, ki ne izražajo prizadetosti zaradi krize, jih daleč več izreka podporo vladi kot med respondenti, ki so zaradi krize osebno prizadeti.

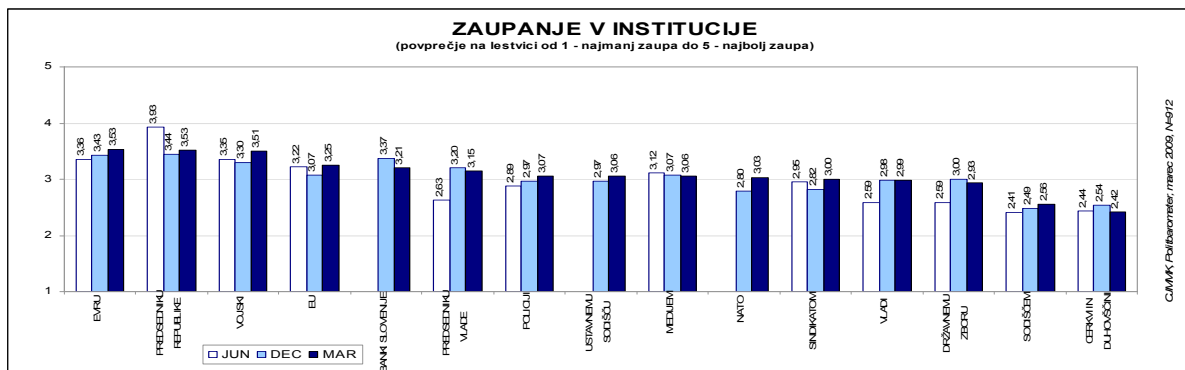
## **Zaupanje v institucije**

V raziskovanju odnosa oz. spreminjanju odnosa ljudi do razmer v političnem in družbenem prostoru in času kot pomembni kazalci služijo: spremljanje zaupanja v institucije, ocenjevanje uspešnosti delovanja ključnih nosilcev odločanja ter izražanje podpore vladi.

Rezultati tokratne **meritve zaupanja v institucije** so prikazani v grafih 9 do 11.



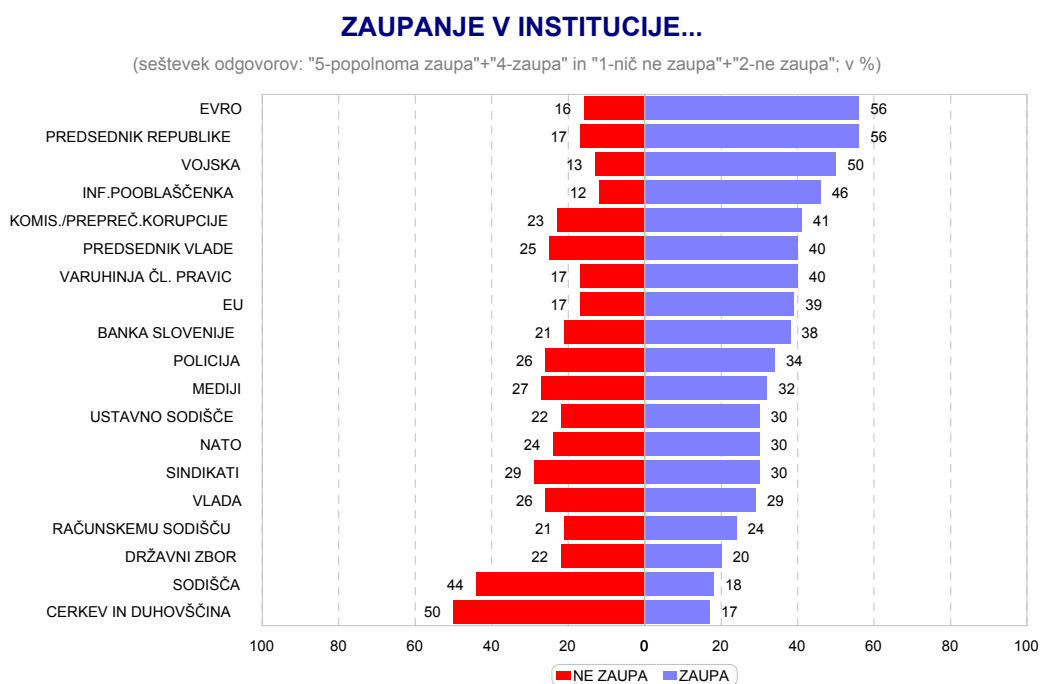
Graf 9



Graf 9 ilustrira nihanja v izražanju zaupanja v osrednje državne in družbene ustanove v preseku junij 2008–marec 2009. Pokaže se, da so glede na predhodno meritev (december 08) na zaupanju pridobili: evro, Predsednik republike, vojska, EU, policija, Ustavno sodišče, NATO, sindikati in sodišča – seveda na različnih ravneh, prikazanih s srednjimi vrednostmi (lestvica od 1 do 5). Nekaj izrazov zaupanja pa so izgubili: Banka Slovenije, Predsednik vlade, mediji, Državni zbor ter cerkev in duhovščina. In vendar se osnovna razporeditev opazovanih ustanov ni bistveno spremenila: v vrhu ranga so prejkoslej evro, Predsednik republike, vojska, EU itd, v dnu ranga pa cerkev in duhovščina ter sodišča.

Še bolj izostreno predstavo o uvrstitvi institucij, pri čemer so v pregled umeščene tudi nadzorne ustanove, ponuja graf 10. Po deležu izraženega zaupanja so v vrh ranga umeščeni evro, Predsednik republike in vojska, na dnu ranga, z najvišjim deležem izraženega nezaupanja, pa cerkev in duhovščina ter sodišča.

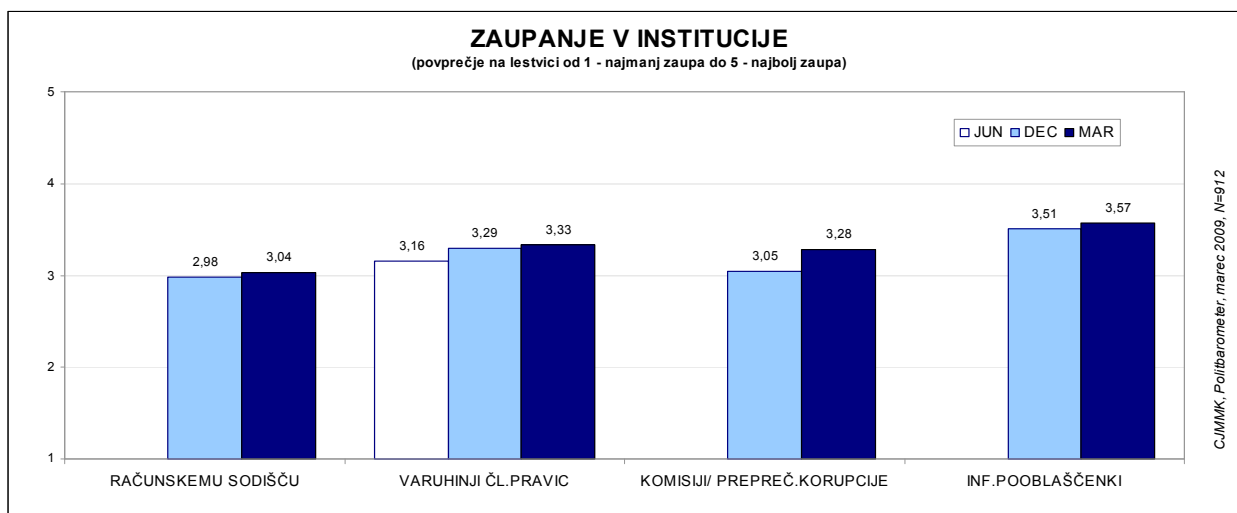
Graf 10



CJMMK, POLITBAROMETER, marec 2009, N=912

Izražanje zaupanja v štiri nadzorne ustanove je v medčasovni primerjavi prikazano v grafu 11. V preseku december 08 – marec 09 je izraženo zaupanje v vse štiri ustanove visoko – in postopno narašča. To je še posebej vidno pri Komisiji za preprečevanje korupcije, ki je ob zadnji meritvi deležna nekaj več izrazov zaupanja tudi med desno samoopredeljenimi in preferenti desno-sredinskih strank (SDS).

Graf 11



Na izbranih primerih bomo pokazali, katere okoliščine prispevajo k izražanju (več ali manj) zaupanja v posamezne institucije. Že površinski pregled analitičnega gradiva pokaže, da na izražanje zaupanja oz. nezaupanja vplivajo nazorske oz. politične opredelitve ocenjevalcev, deloma, vendar v celoti gledano v manjši meri, pa tudi njihove strukturne značilnosti. Tako npr. v izražanju **zaupanja Predsedniku republike** odkrijemo velik prispevek okoliščine, da respondenti podpirajo oz. ne podpirajo vlade B. Pahorja, deloma na to vpliva tudi levo-desna samoopredelitev, medtem ko denimo pripadnost izobrazbenim skupinam ne kaže nikakršnega vpliva. Dodajmo še, da je med določujočimi okoliščinami pomembna strankarska opredeljenost, saj denimo med preferenti ZARES predsedniku republike zaupanje izraža 75% vseh, med preferenti SD 84% vseh, med preferenti SDS pa le 36% itd. Podobne povezave opazimo tudi v zvezi z **zaupanjem Predsedniku vlade**. Pri tem so izraziti vplivi levo-desne opredeljenosti, podpore vladi in strankarske opredeljenosti, manj izražen pa je vpliv izobrazbe, pripadnosti zaposlitvenim kategorijam ipd. Predsedniku vlade na sploh najbolj zaupajo preferenti SD (76%), LDS (53%), DESUS (45%), bistveno manj pa preferenti ZARES (38%!), najmlajši respondenti (29%!), študenti, dijaki (20%), itd.

K razumevanju aktualne »krizne zavesti« prispevajo podatki o **zaupanju evru**. Kot je vidno zgoraj in iz medčasovnih primerjav, je evro stabilno visoko uvrščen v rangi opazovanih institucij – in vendar je ob zadnjih dveh meritvah izgubil na zaupanju. Tokrat zaupanje evru izreka 58% respondentov, z višjim deležem izražene zaupanja pa izstopajo preferenti SDS

(73%), brezposelni in preferenti SD (67%), visoko in višje izobraženi (62%), upokojenci (59%), itd.

In končno v ta pregled vključujemo še izražanje **zaupanja v sindikate**, ki se umeščajo na zgornji rob spodnje tretjine ranga. **Analiza pokaže, da sindikatom v večji meri zaupajo desno samoopredeljeni (39%) kot levo samoopredeljeni (33%).** Kljub temu po deležu zaupanja sindikatom med preferenti strank izstopajo SD (40%), pa tudi SNS (40%), za njimi pa zaostajajo preferenti SDS (25%) in ZARES (23%). Več zaupanja sindikatom kot v povprečju izražajo verni (34%) in še posebej brezposelni (41%), upokojenci (39%), itd. Umestitev sindikatov v socialno in nazorsko strukturirani populaciji je presenetljiva in kontradiktorna.

Podrobnejši prikaz tega dela analize bo podan v dopolnilnem poročilu.

## **Ocene (ne-)uspešnosti delovanja osrednjih državnih organov**

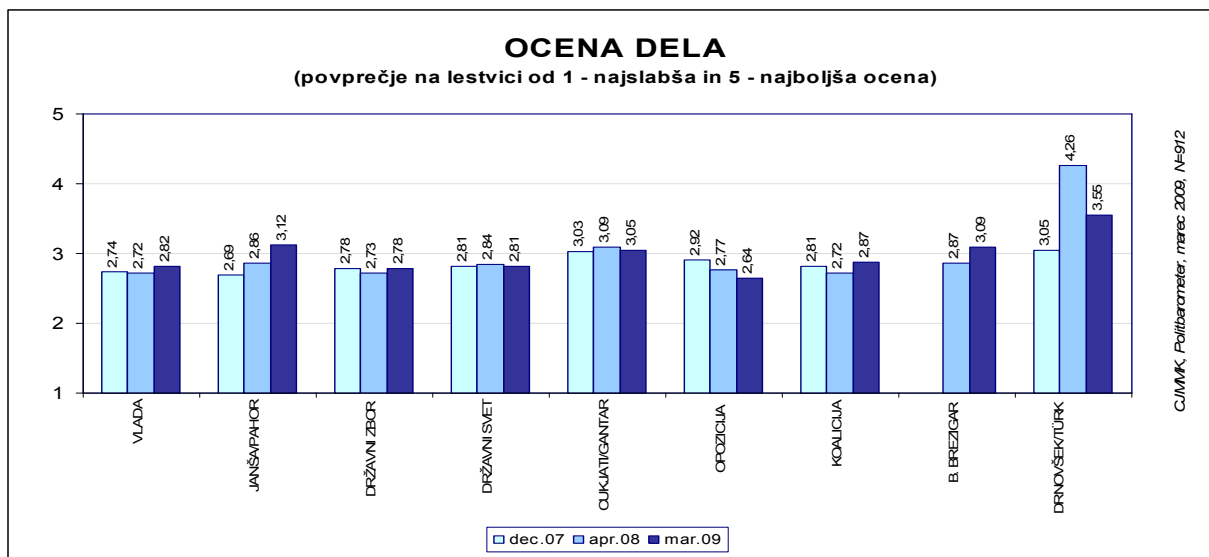
Rezultati tokratne meritve uspešnosti osrednjih državnih organov so prikazani v grafu 12. Pokažejo se premiki v ocenjevanju v preseku december 07 – april 08 – marec 09. V tem časovnem preseku so se nosilci vlog po državnozborskih volitvah (september 08) zamenjali.

**Najvišje ocene uspešnosti delovanja je deležen predsednik republike D. Türk**, vendar je tokratna ocena bistveno nižja od vstopne ocene (april 08) in višja od zaključne ocene njegovega predhodnika (december 07). Uspešnost Predsednika republike najbolj poudarjajo preferenti SD (83%) in ZARES (70%), pa tudi levo opredeljeni (73%), zaposleni v gospodarstvu ter višje in visoko izobraženi (60%), najmlajši respondenti (62%) itd. Najbolj kritični ocenjevalci PR pa so preferenti SDS (34%), respondenti, ki ne podpirajo vlade, in samozaposleni (35%), itd.

**Predsednik vlade B. Pahor je deležen višje ocene uspešnosti svojega delovanja kot njegov predhodnik J. Janša (decembra 07 in aprila 08)** itd. Iz pregleda analitičnih tabel lahko povzamemo, da je Predsednik vlade bolje kot v povprečju (38%) ocenjen (kot uspešen) med preferenti SD (68%), DESUS-a (51%), podporniki svoje vlade (60%), levo opredeljenimi (43%), pa tudi med upokojenci (47%) itd. Manj pozitivnih ocen pa mu izrekajo preferenti ZARES (26%!), SDS (23%), SNS (22%), najmlajši respondenti (27%), študenti, dijaki (23%) itd.

Ocena uspešnosti **delovanja koalicije** je tokrat značilno višja kot ocene **delovanja opozicije**. (graf 12). Preferenti SDS delovanje opozicije ocenjujejo v veliki meri (46%) kot uspešno, preferenti ZARES (78%) in SD (52%) ter strankarsko neopredeljeni (44%) pa kot pretežno neuspešno. Kritične ocene delovanja opozicije prevladajo tudi med višje in visoko izobraženimi (47%), upokojenci (44%), levo opredeljenimi (53%) itd.

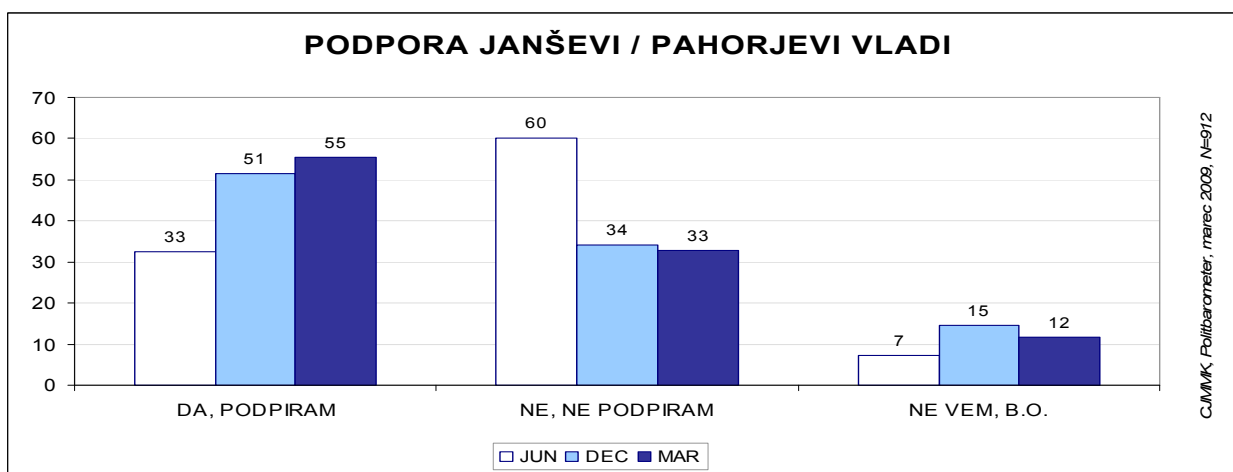
Graf 12



## (Ne-)podpora Pahorjevi vladi

Tokratna meritev pokaže, da je podpora vladi B. Pahorja značilno narasla (iz 51% na 55%) in nepodpora neznatno upadla (iz 34% na 33%) (graf 13). Primerjava treh meritev podpore, ki vključuje podatek iz zaključnega obdobja mandata J. Janše, pokaže, da je nepodpora iz junija lani na marec letos upadla skoraj za polovico, podpora pa narasla za dve tretjini.

Graf 13

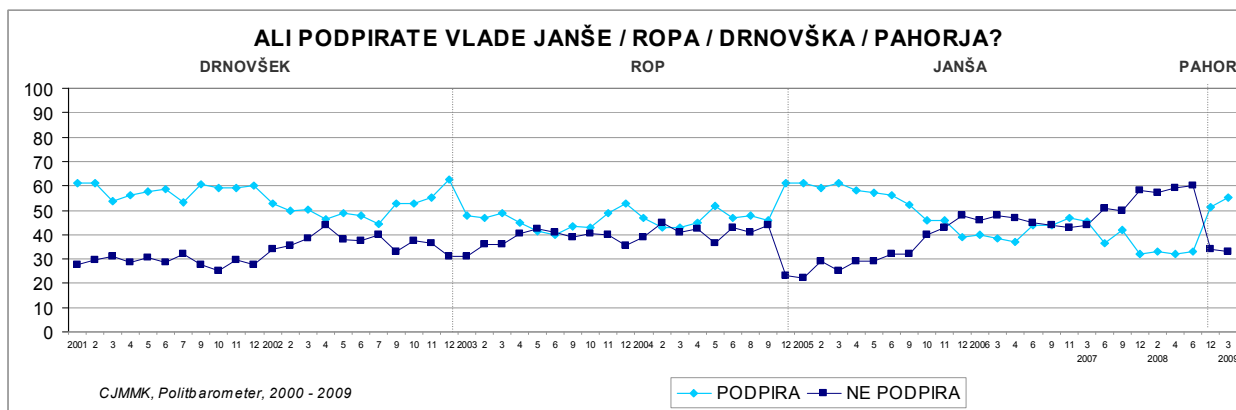


Naslednja dva prikaza (grafa 14 in 15) ponazorita dinamiko v izražanju podpor oz. nepodpor v vsem obdobju opazovanja od januarja 2001 (graf 14) oz. od januarja 2004 (graf 15) dalje. Daljše opazovano obdobje tako vključuje mandate J. Drnovška, A. Ropa, J. Janše in začetek mandata B. Pahorja.

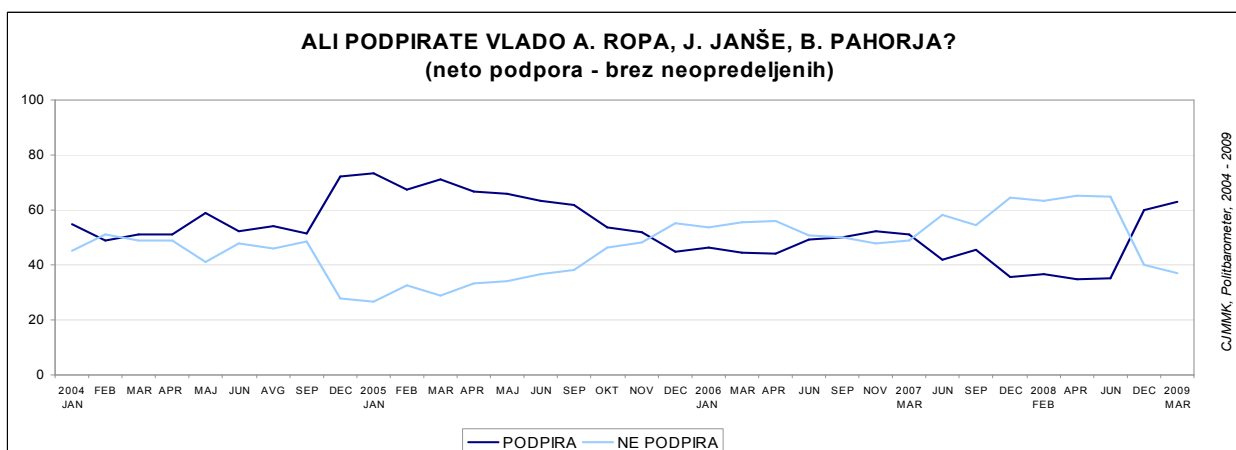
Očitno je, da se je **podpora vladi J. Drnovška gibala veskozi visoko** in da je v obdobju mandata A. Ropa ostajala nad ravno nepodpore. **V začetku mandata J. Janše je viden visok vzgon podpore in upad nepodpore, ki pa se ob koncu prvega leta spremeni v presežek nepodpore, v zaključnem obdobju mandata pa v izrazito nepodpore.** Dve meritvi iz obdobja mandata B. Pahorja kažeta na vztrajanje podpore na visoki ravni.

Primerjava vstopnega obdobja mandata J. Janše in mandata B. Pahorja – glede na izražanje ne-podpore – pa je omejena z dejstvom, da je Slovenija že v drugi polovici 2008 in še posebej z začetkom mandata B. Pahorja, skupaj z Evropo in svetom vstopila v krizni ciklus, medtem ko je za začetek mandata J. Janše (2005) značilen slovenski in evropski gospodarski vzgon. V danih razmerah je podpora vladi B. Pahorja visoka. Kljub kritičnosti, ki jo izreka javno mnenje, še posebej skozi ocenjevanje uspešnosti vladnih ukrepov pri premagovanju krize, je očitno, **da aktualna vlada deluje v razmerah visoke podpore in zaupanja** – lahko bi torej rekli, da deluje **v razmerah zaupanja in pričakovanja**.

Graf 14



Graf 15



Analiza pokaže, da vlado B. Pahorja izraziteje kot v povprečju (55%) podpirajo višje in visoko izobraženi (61%), samozaposleni (65%), upokojeanci (60%), respondenti iz skupine 31 do 45 let (59%), prebivalci Ljubljane in Maribora (60%) in seveda še posebej preferenti SD

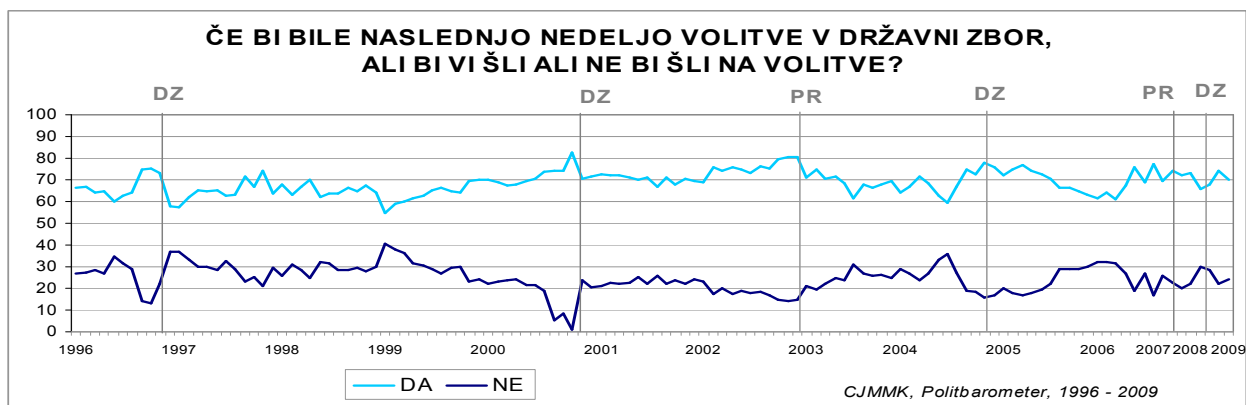
(90%!) in ZARES (71%). Z visokim deležem nepodpore pa še posebej izstopajo preferenti SDS (62%), desno samoopredeljeni (50%), študenti, dijaki (44%), najmlajši (40%) itd.

## Strankarska opredeljevanja

Omejili se bomo zgolj na prikaz rezultatov naslednjih meritev: pripravljenosti udeležiti se volitev (graf 16), levo-desno samoopredeljevanje (grafa 17 in 18) ter strankarskih preferenc (grafa 19 in 20). Podrobnejšo analizo levo-desnega in strankarskega opredeljevanja bomo pripravili kasneje.

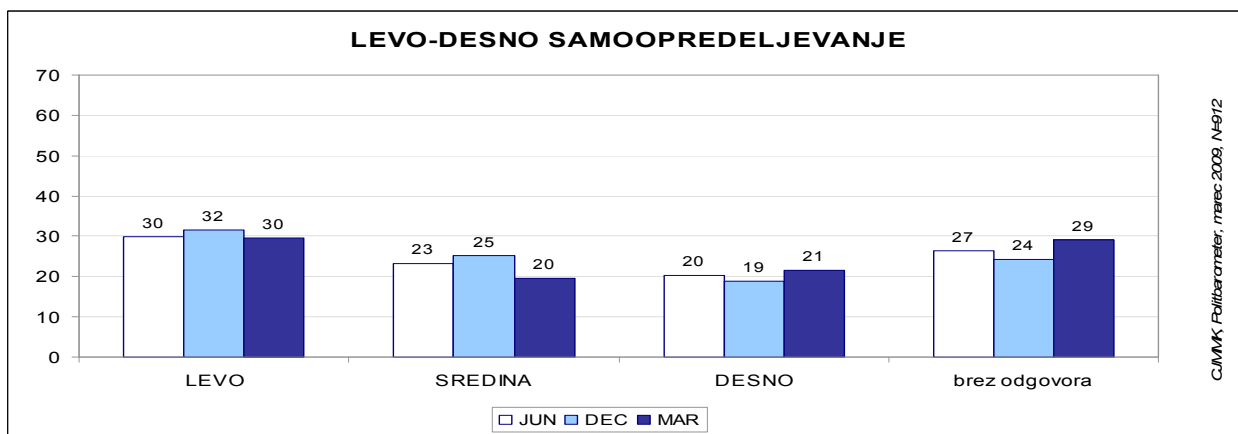
Tudi ob tokratni meritvi zabeležimo razmeroma **visoko pripravljenost udeležbe na volitvah** (70%).

Graf 16



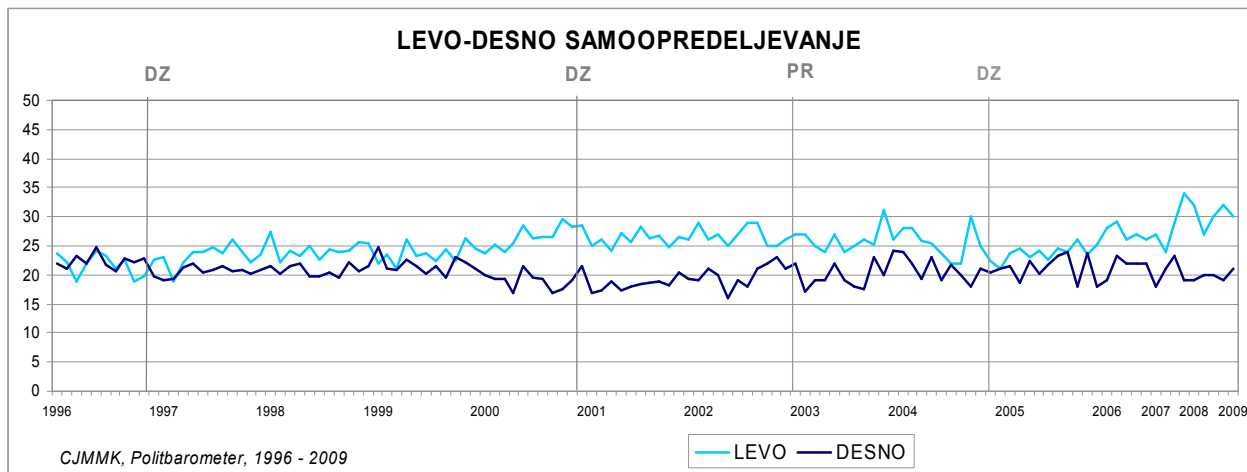
**Opredelevanje na levo-desni lestvici**, prikazano v grafu 17, nakaže (v časovnem preseku junij 08 – marec 09) le neznatna nihanja. Skoraj tri četrtine vseh respondentov se na levo-desni lestvici opredeli; med opredeljenimi je vselej značilno več levo in manj desno opredeljenih.

Graf 17



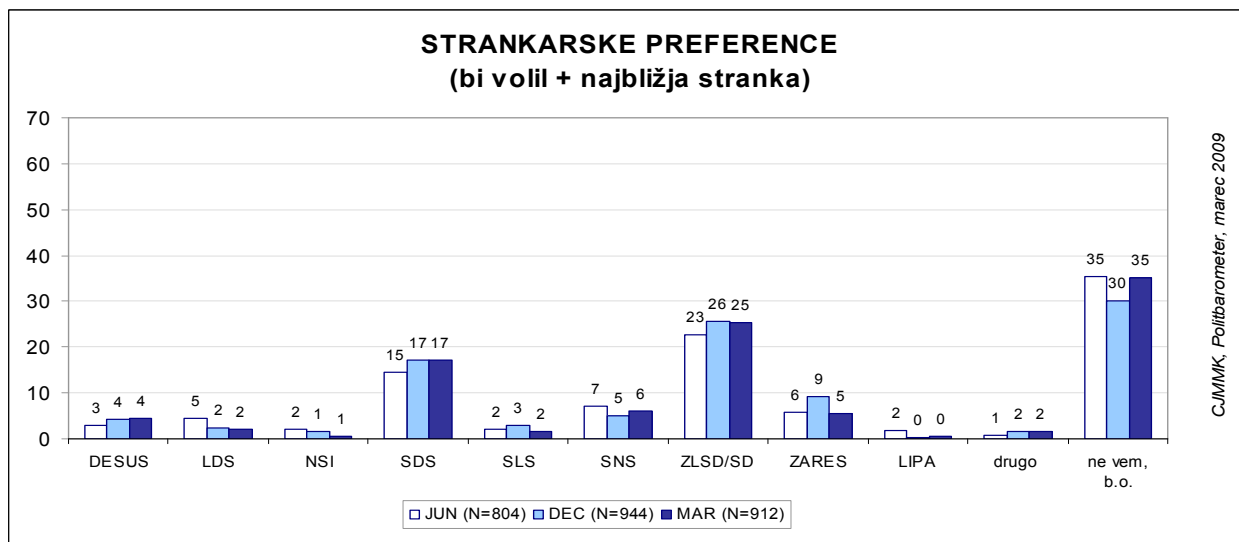
Daljne medčasovne primerjave pokažejo, da se je **tendencia naraščanja levo opredeljenih od leta 2000 ohranila vse do konca 2004, ko je prišlo do upada levih opredelitev, s koncem leta 2005 pa do njihovega ponovnega naraščanja.** Najvišjo raven levo opredeljenih smo izmerili decembra 2007, aktualno stanje pa ilustrira graf 17.

Graf 18



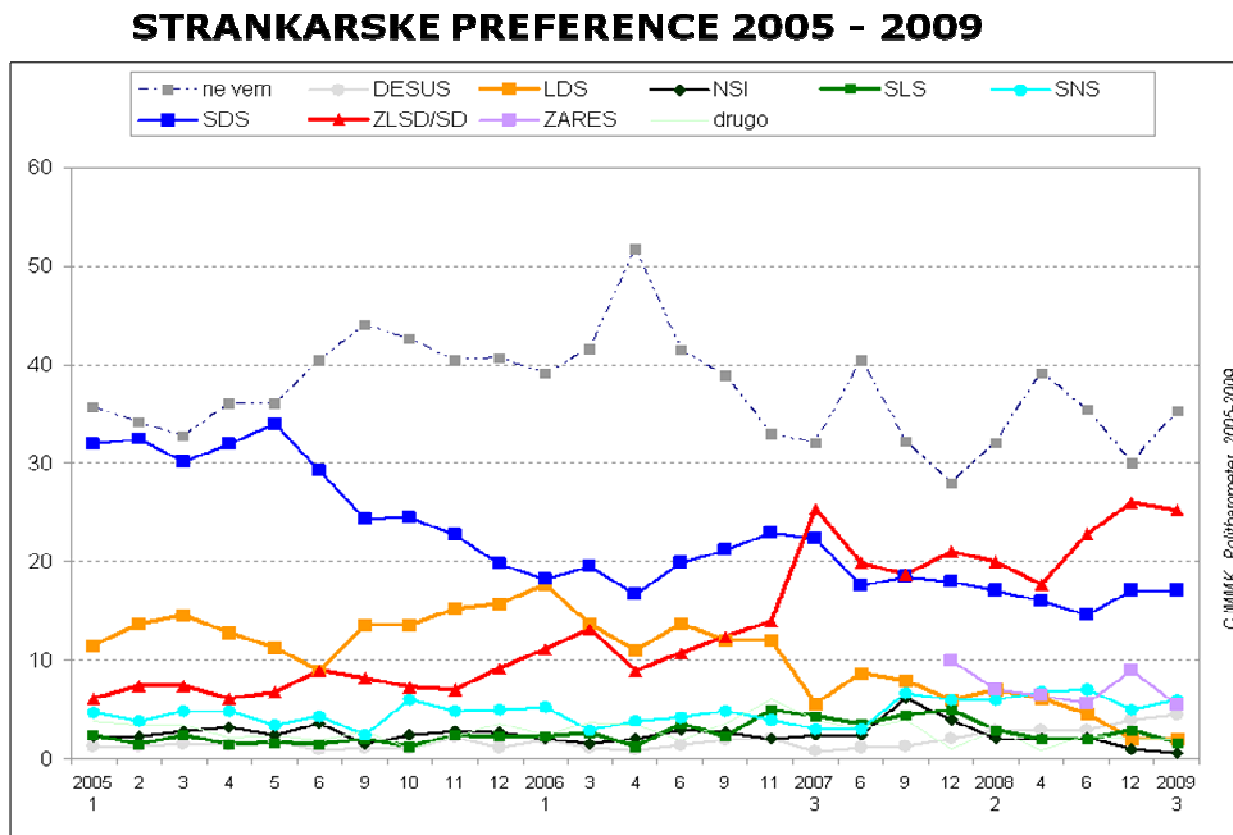
Meritve strankarskih preferenc prikazeta grafa 19 in 20. V izražanju strankarskih preferenc v preseku treh meritev (junij 08 – marec 09) močno prevladuje SD, na značilno nižji ravni pa sledi SDS itd.

Graf 19



Dinamika izražanja strankarskih preferenc v obdobju 2005-2009 je prikazana v grafu 20.

Graf 20



V tej predhodni analizi nam strankarsko opredeljevanje služi le za razpoznavanje politične podprtosti levo sredinske koalicijske vlade in njene aktualne politične legitimnosti. Štiri koalicijske stranke skupaj zberejo 37.8% preferenčnih podpor, tri desno-sredinske stranke<sup>1</sup> pa skupaj 19.4%. V tem razmerju ni upoštevan delež preferenčnih podpor SNS (6%). Razmerje v preferenčni podprtosti med koalicijskimi in opozicijskimi strankami je skoraj 1 : 2. **Koalicijska vlada trenutno uživa visoko legitimnost.**

## Izzivi trenutka

Iz aktualnega političnega dogajanja oz. medijske obravnave smo povzeli nekaj tem: izbrisane, spomenik sprave, umik Titovega imena iz javnosti in mariborsko univerzijo.

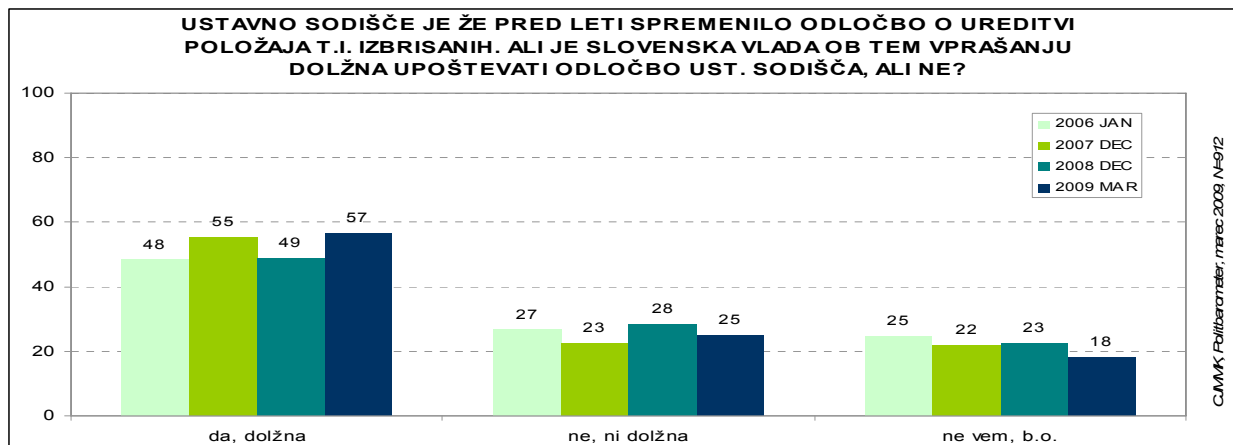
**O odločbi Ustavnega sodišča o »izbrisanih«** povprašujemo že dalj časa, rezultati štirih meritev (od januarja 2006 do marca 2009) pa so prikazani v grafu 21. **Očitno je delež stališč v podporo ureditve položaja izbrisanih skladno z odločbo Ustavnega sodišča in torej v podporo ravnanj notranje ministrice K. Kresal v porastu in prevladujoč (57%).** V

<sup>1</sup> Poleg SDS in SLS raziskava vključuje tudi NSI, saj ima slednja status evropske parlamentarne stranke.



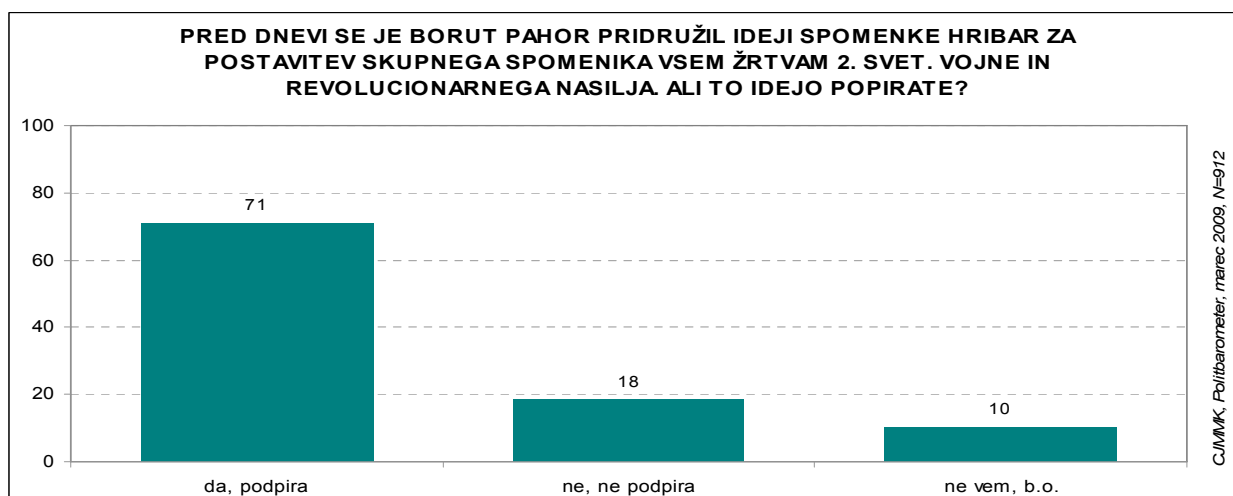
podporo ureditvi položaja izbrisanih se najizraziteje postavljajo višje, visoko izobraženi (73%), najmlajši in študenti, dijaki (71%), prej levo opredeljeni (75%), tisti, ki podpirajo vlado (64%), preferenti ZARES (88%) in SD (69%) itd. Analiza pokaže, da delež nasprotnikov ureditve močno oz. pretežno zaostaja za deležem pritrjevalcev. Od tega pa odstopajo le preferenti SDS, med katerimi je delež enih in drugih izenačen (43%).

Graf 21



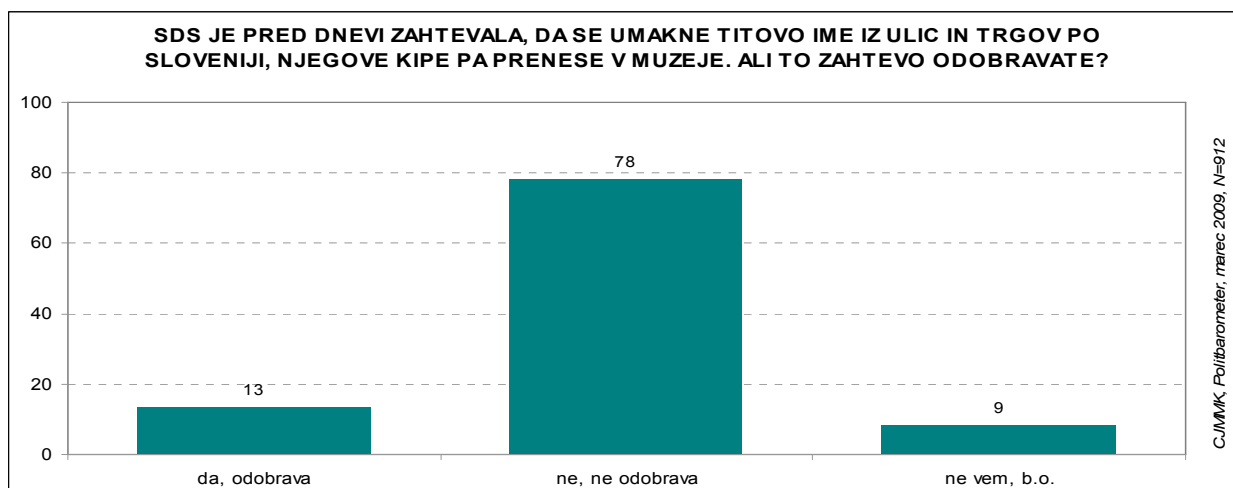
**Spomenik sprave**, staro in vse bolj aktualno zamisel S. Hribar, je nedavno aktiviral predsednik vlade B. Pahor. Povprašali smo, ali anketiranci podpirajo **postavitev skupnega spomenika vsem žrtvam 2. svetovne vojne in revolucionarnega nasilja – ali ne. Podporo tej zamisli izreka prevladujoča večina (71%), ne podpira pa jo slaba petina vseh (18%).** Med podporniki ideje o postavitvi spomenika izstopajo najmlajši (85%), višje in visoko izobraženi (77%), samozaposleni (81%), študenti, dijaki (91%), sredinsko (78%) in desno opredeljeni (82%), preferenti DESUS (82%), SDS (78%) in SD (76%) itd. Idejo o spomeniku pogosteje kot v povprečju (19%) zavračajo anketiranci, stari od 31 do 45 let (25%), zaposleni v gospodarstvu (24%), brezposelni (34%!), preferenti SNS (30%), itd.

Graf 22



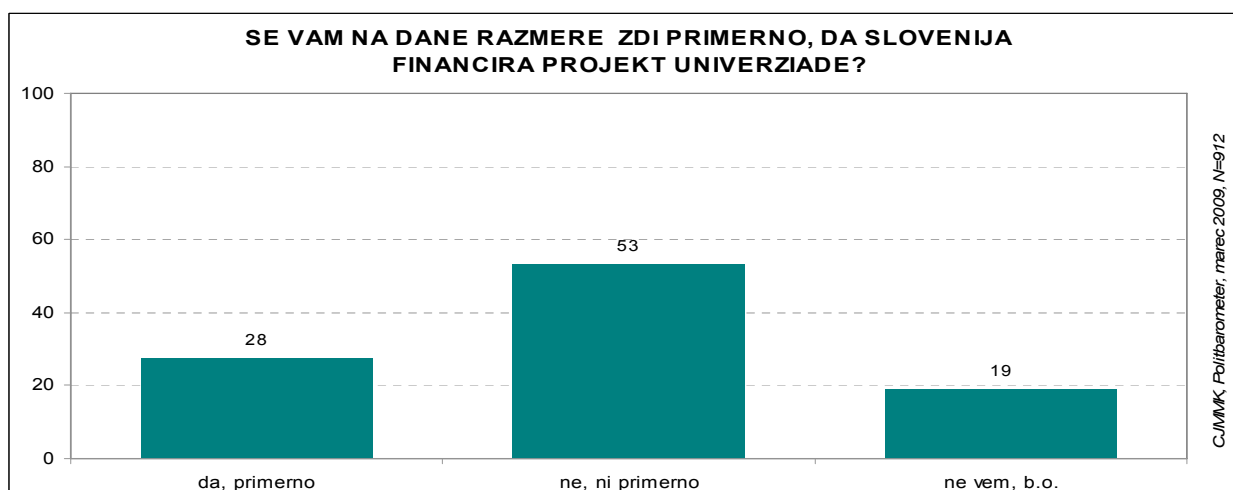
**Tito iz javnosti v muzeje: zahteva SDS o umiku imena Tita iz imen ulic in trgov ter predstavitev njegovih kipov v muzeje je s tokratno meritvijo deležna visokega zavračanja (78%);** le slaba sedmina vseh vprašanih (13%) se s to zahtevo strinja (graf 23). Pokaže se, da je nekaj bolj kot v povprečju zamisel sprejeta med najmlajšimi (19%), študenti, dijaki (23%), desno samoopredeljenimi (27%), med respondenti, ki ne podpirajo vlade B. Pahorja (23%), med preferenti SDS (40%), itd. Na popolno zavračanje pa ta ideja naleti med preferenti ZARES (98%), SD (91%), SNS (90%), SLS (89%), DESUS (85%), zaposlenimi v negospodarstvu (91%), levo samoopredeljenimi (88%) itd.

Graf 23



**Univerzijada: da država v danih razmerah financira univerzijado v Mariboru, se zdi primerno dobri četrtini (28%), neprimerno pa dobri polovici (53%) vseh respondentov,** preostali pa nimajo mnenja. Podporo univerzijadi izraziteje kot v povprečju izrekajo najmlajši (39%), študenti, dijaki (39%), prebivalci večjih mest (36%), desno samoopredeljeni (40%), preferenti SNS (42%) itd. Ta projekt pa najizraziteje zavračajo preferenti ZARES (72%), levo samoopredeljeni (61%), brezposelni (56%), samozaposleni (60%), zaposleni v negospodarstvu (68%), višje in visoko izobraženi (61%).

Graf 24



Regionalna analiza pokaže, da je projekt univerzijade v Podravski regiji deležen večinske podpore (da: 53%, ne: 36%), izenačene podpore in nepodpore v Savinjski regiji (da: 40%, ne: 38%), prevladujočega odklanjanja pa v vseh preostalih regijah. To še posebej velja za Kraško, Goriško, Dolenjsko in Osrednje-slovensko regijo, itd. Izrazito odklanjanje ugotovimo celo v Koroški in (da: 15%, ne: 75%) Pomurski (da: 22%, ne: 48%) regiji (graf 25).

Graf 25

